ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 31.1.2011
COM(2011) 19 τελικό

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

SEC(2011) 98 τελικό
SEC(2011) 97 τελικό
SEC(2011) 96 τελικό

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Τον Ιούνιο του 2010 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία βασίζεται σε τρείς αμοιβαία ενισχυόμενες προτεραιότητες για ευφυή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ένας από τους πέντε πρωταρχικούς της στόχους είναι η μείωση του ποσοστού των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο[1] στην ΕΕ σε λιγότερο από 10% έως το 2020. Σήμερα, περίπου έξι εκατομμύρια νέοι στην ΕΕ εγκαταλείπουν το σχολείο έχοντας ολοκληρώσει το πολύ την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αυτό δεν μπορούμε να επιτρέψουμε να συνεχιστεί. Η πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου είναι ιδιαίτερα σημαντικό τόσο για την καταπολέμηση των αρνητικών συνεπειών που έχουν η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός στην ανάπτυξη του παιδιού όσο και για την παροχή δυνατοτήτων στα παιδιά και τη διακοπή της μεταβίβασης της μειονεξίας από τη μία γενιά στην άλλη.

Καθώς η ΕΕ εξέρχεται από μια οικονομική κρίση, η κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης θα είναι η αύξηση του επιπέδου των προσόντων και στο μέλλον θα υπάρχουν όλο και λιγότερες θέσεις εργασίας για άτομα με χαμηλό επίπεδο ειδίκευσης. Τα υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου αποτελούν τροχοπέδη για μια ευφυή και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Τα ποσοστά αυτά έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην απασχόληση των νέων και αυξάνουν τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου συνεπάγεται χαμένες ευκαιρίες για τους νέους καθώς και απώλεια κοινωνικών και οικονομικών δυνατοτήτων. Η αποφασιστική μείωση του αριθμού των νέων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο αποτελεί βασική επένδυση στην μελλοντική ευημερία και την κοινωνική συνοχή της ΕΕ.

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου δεν αποτελεί νέο πρόβλημα, αλλά λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις. Σχεδόν πριν από μία δεκαετία, οι υπουργοί Παιδείας είχαν θέσει, στο Συμβούλιο, το στόχο να μειώσουν το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, αντανακλώντας την προτεραιότητα πολιτικής σε όλα τα κράτη μέλη. Σημειώθηκε πρόοδος, με μείωση του φαινομένου από το 17,6% το 2000 στο 14,4% το 2009[2], αλλά αυτό δεν επαρκεί ενώ ο ρυθμός της βελτίωσης δεν επιτρέπει να επιτευχθεί ο στόχος του 2020. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα ορθής πρακτικής στα κράτη μέλη, αλλά η γενικότερη προσέγγιση της πολιτικής δεν είναι αρκετά αποτελεσματική ούτε επαρκώς στρατηγική στις περισσότερες χώρες. Η ΕΕ μπορεί να προσδώσει προστιθέμενη άξια βοηθώντας τα κράτη μέλη να αναπτύξουν αποτελεσματικότερες προσεγγίσεις πολιτικής και, με τον τρόπο αυτό, να επιταχύνουν τη διαδικασία βελτίωσης.

Μολονότι οι λόγοι για τους οποίους οι νέοι εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση είναι σε μεγάλο βαθμό προσωπικοί, τα άτομα είναι πιθανότερο να προέρχονται από λιγότερο ευνοούμενα από κοινωνική και οικονομική άποψη στρώματα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Οι ευπαθείς ομάδες και οι νέοι με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Τα αγόρια είναι πολύ πιθανότερο να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο

---

[1] Ο όρος «πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου» περιλαμβάνει κάθε μορφή εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης πριν από την ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή της αντίστοιχης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

[2] Eurostat, Έρευνα για το εργατικό δυναμικό 2010.

από ό,τι τα κορίτσια. Το μέσο ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην ΕΕ είναι διπλάσιο για τους νέους μετανάστες πρώτης γενιάς από ό,τι για τους αυτόχθονες· σε ορισμένες χώρες περισσότεροι από το 40 % των νέων μεταναστών έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείου. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου στην κοινότητα των Ρομά εμφανίζει ακόμα υψηλοτέρα ποσοστά.

Οι μαθητές που έχουν αντιμετωπίσει δυσκολίες στη γενική εκπαίδευση συχνά στρέφονται στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Για το λόγο αυτό, τα επαγγελματικά σχολεία φέρουν μεγάλη ευθύνη και αντιμετωπίζουν μεγάλη πρόκληση για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Η ΕΕΚ μπορεί να ενισχύει τη θέληση για μάθηση, μπορεί να προσφέρει στους μαθητές μια πιο ευέλικτη, πιο κατάλληλη παιδαγωγική προσέγγιση και μπορεί να ανταποκριθεί άμεσα στις προσδοκίες των νέων όσον αφορά την αγορά εργασίας.

Παρά την αργή συνολική πρόοδο που έχει συντελεστεί στην ΕΕ όσον αφορά τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ορισμένα κράτη μέλη έχουν σημειώσει ιδιαίτερη επιτυχία. Ωστόσο, οι κοινές προσπάθειες στο πλαίσιο της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού, παράλληλα με τα συγκριτικά δεδομένα και αναλυτική έρευνα δείχνουν ότι βασικά θέματα για επιτυχημένες πολιτικές είναι μια ισχυρή βάση τεκμηρίωσης σχετικά με τους λόγους που ωθούν στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και το μέγεθος της εμφάνισης του φαινομένου, η συνέπεια και η συνοχή των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση του, η διατομεακή φύση της συνεργασίας και η σφαιρικότητα της προσέγγισης. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου πρέπει να αντιμετωπιστεί με ένα φάσμα κοινωνικών πολιτικών, πολιτικών για τη νεολαία, την οικογένεια, την υγεία, την τοπική κοινωνία, την απασχόληση καθώς και εκπαιδευτικών πολιτικών. Επίσης, ευρύτερες εκπαιδευτικές έννοιες όπως η πολιτιστική παιδεία, η συνεργασία με επιχειρήσεις και με άλλους εξωσχολικούς παράγοντες, και ο αθλητισμός μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου με την προώθηση της δημιουργικότητας, νέων τρόπων σκέψης, του διαπολιτισμικού διαλόγου και της κοινωνικής συνοχής.

Δεδομένου του μεγάλου βαθμού επικουρικότητας στον τομέα της εκπαίδευσης και της ποικιλότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων, δεν θα ήταν ούτε δυνατό ούτε επιθυμητό να επιβληθεί μια ενιαία λύση κοινή για όλα τα κράτη μέλη. Η διατήρηση του status quo είχε ως συνέπεια να συντελεστεί περιορισμένη πρόοδος που πολύ απέχει από τις φιλοδοξίες που από κοινού εξέφρασαν οι υπουργοί Παιδείας και επιβεβαίωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Συνεπώς, η Επιτροπή φρονεί ότι μια σύσταση του Συμβουλίου αποτελεί το πλέον αποτελεσματικό μέσο για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου για την ανάπτυξη μιας τέτοιας σφαιρικής προσέγγισης στα κράτη μέλη ώστε να υποστηριχθεί ο βασικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η σύσταση θα προσδώσει προστιθέμενη αξία στις προσπάθειες των κρατών μελών, υποστηρίζοντάς τα στην κατάρτιση πολιτικών οι οποίες εντοπίζουν τα αίτια της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και συμβάλλουν στην αντιμετώπισή της από το πρίσμα της διά βίου μάθησης, περνούν από την εφαρμογή επιμέρους μέτρων για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην υιοθέτηση ολοκληρωμένων στρατηγικών, αντιμετωπίζουν το πρόβλημα ως ένα φαινόμενο που αφορά πολλούς συναφείς τομείς πολιτικής, προβλέπουν τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων και καθιστούν πιο συστηματικές και συνεκτικές τις παρεμβάσεις της πολιτικής.

Η εν λόγω σύσταση καθορίζει βασικές κατευθυντήριες γραμμές για συνεκτικές, ολοκληρωμένες και τεκμηριωμένες πολιτικές κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και αποσκοπεί:

- να διαμορφώσει ένα πλαίσιο αναφοράς για τη συνδρομή των κρατών μελών στην εκπόνηση πιο αποτελεσματικών πολιτικών για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου·

- να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή των πολιτικών αυτών και, με τον τρόπο αυτό,

- να συμβάλει στη σημαντική μείωση του ποσοστού της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε όλα τα κράτη μέλη.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Η πρόταση βασίζεται στις εργασίες των κρατών μελών στο πλαίσιο της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού που επικεντρώνεται στην «πρόσβαση και την κοινωνική ένταξη στη διά βίου μάθηση», από το 2006 έως το 2010. Η ουσία του πλαισίου πολιτικής αποτέλεσε αντικείμενο εκτεταμένων διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη από διάφορους χώρους: υπουργεία Παιδείας, ευρωπαϊκές οργανώσεις ενδιαφερόμενων μερών από το χώρο της σχολικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, οργανώσεις για τα δικαιώματα και την ευημερία των παιδιών, των μεταναστών και των Ρομ. Το θέμα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου αντιμετωπίστηκε επίσης σε δύο δημόσιες διαβουλεύσεις, με τίτλο «Σχολεία για τον 21 αιώνα» (2007) και «Μετανάστευση και Εκπαίδευση» (2008). Τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστήριξαν έντονα την ιδέα για ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ η οποία θα ενισχύει τις εθνικές προσπάθειες και υπογράμμισαν τον επείγοντα χαρακτήρα του προβλήματος σε εποχές οικονομικής κρίσης. Πιο πρόσφατα, το υπουργικό σεμινάριο που διοργανώθηκε στο πλαίσιο της Βελγικής Προεδρίας τον Ιούλιο του 2010 υπογράμμισε την ανάγκη να ενισχυθεί η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών και επικρότησε τις προτάσεις ότι η Ένωση πρέπει να διαμορφώσει ένα πλαίσιο πολικής που θα βασίζεται στην πείρα σχετικά με θέματα όπως ο κοινός ευρωπαϊκός ορισμός των βασικών ικανοτήτων της σχολικής εκπαίδευσης.

Η επιτροπή εκτίμησης του αντικτύπου εξέδωσε μια πρώτη γνώμη σχετικά με την εκτίμηση του αντικτύπου στις 24 Σεπτεμβρίου 2010 και έδωσε μια θετική γνώμη για την αναθεωρημένη έκθεση εκτίμησης αντικτύπου στις 22 Οκτωβρίου 2010. Η τελική έκδοση της έκθεσης εκτίμησης αντικτύπου έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις της επιτροπής εκτίμησης του αντικτύπου.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σύνοψη της προτεινόμενης δράσης

Η σύσταση παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία μιας συνεκτικής, ολοκληρωμένης και τεκμηριωμένης πολιτικής για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης. Καλύπτουν όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις διαρθρωτικές πτυχές των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις πιθανές παρεμβάσεις σε σχολικό επίπεδο και προγράμματα υποστήριξης για τους μεμονωμένους μαθητές που υπάρχει κίνδυνος να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Η σύσταση αντανακλά το γεγονός ότι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου αποτελεί πολυσύνθετο φαινόμενο και ότι τα χαρακτηριστικά του διαφέρουν από χώρα σε χώρα, μεταξύ περιφερειών και, μερικές φορές, ακόμα και εντός της ίδιας περιφέρειας. Για τους λόγους αυτούς απαιτείται όχι μόνον στενή παρακολούθηση του προβλήματος, αλλά και ειδικά σχεδιασμένη δράση, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Η σύσταση αποσκοπεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για περαιτέρω ανταλλαγές ορθών πρακτικών και για την κατάρτιση πολιτικής στο πλαίσιο της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού.

Η σύσταση καλεί τα κράτη μέλη:

- να εντοπίσουν τους βασικούς παράγοντες που οδηγούν στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και να παρακολουθούν τις εξελίξεις σε εθνικό, περιφερικό και τοπικό επίπεδο,

- να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ολοκληρωμένες και διατομεακές πολιτικές για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, με βάση τις ειδικές συνθήκες που αντιμετωπίζουν.

Η σύσταση καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποστηρίξει τις πολιτικές σε εθνικό επίπεδο με:

- την παρακολούθηση των εξελίξεων στα κράτη μέλη και την ενίσχυση της διδασκαλίας από ομοτίμους και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ τους,

- με την υποστήριξη πολιτικών για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε όλες τις σχετικές δραστηριότητες που διαχειρίζεται η Επιτροπή και απευθύνονται στα παιδιά και στους νέους και με την προώθηση της διατομεακής συνεργασίας,

- τη δρομολόγηση μελετών, συγκριτικών ερευνών και σχεδίων συνεργασίας.

Νομική βάση

Σύμφωνα με το άρθρο 165 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ένωση συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους. Το άρθρο 166 της ΣΛΕΕ αναφέρεται στην εφαρμογή πολιτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών. Η προτεινόμενη σύσταση αποσκοπεί να ενισχύει τις προσπάθειες των κρατών μελών για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Υποστηρίζει τα κράτη μέλη στη διαμόρφωση ενός πλαισίου για την κατάρτιση στοχοθετημένων και ολοκληρωμένων πολιτικών κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ορίζει ότι η Ένωση «συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, με τη διασφάλιση της κατάλληλης κοινωνικής προστασίας, με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας» στις πολιτικές και τις δραστηριότητές της, η προτεινόμενη σύσταση δίνει έμφαση στην ανάγκη καταπολέμησης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στις πολιτικές και τα προγράμματα που υποστηρίζουν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη.

Αρχές της επικουρικότητας, της συμπληρωματικότητας και της αναλογικότητας

Η προτεινόμενη σύσταση προορίζεται να συμβάλει στην ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης διευκολύνοντας το έργο που έχουν δεσμευτεί να πραγματοποιήσουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η εν λόγω σύσταση υποστηρίζει την ανάπτυξη πολιτικής στα κράτη μέλη και την αξιοποίηση των ορθών πρακτικών με σκοπό την αρωγή των κρατών μελών για την εκπόνηση ολοκληρωμένων στρατηγικών για τη μείωση με βιώσιμο τρόπο της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και τον αριθμό των ενηλίκων με χαμηλό επίπεδο προσόντων. Η σύσταση διαμορφώνει το πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη μπορούν να αναπτύξουν αποτελεσματικά πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Η επιλογή των μέτρων πολιτικής που πρέπει να εγκριθούν εξακολουθεί να αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών, ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν σε αυτά. Συνεπώς, η παρούσα πρόταση συμμορφώνεται προς την αρχή της επικουρικότητας.

Σκοπός της σύστασης είναι να ενισχύσει την πολιτική δέσμευση για μεταρρυθμίσεις που δεν μπορούν να επιτευχθούν μόνον με τη χρήση των προγραμμάτων της ΕΕ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση ή μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην ανάγκη για συντονισμό των πολιτικών και για ενέργειες από διάφορους τομείς πολιτικής, υπερβαίνοντας, με τον τρόπο αυτό, την αυστηρή εστίαση στις πολιτικές εκπαίδευσης στο πλαίσιο της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ωστόσο, οι ρυθμίσεις εφαρμογής εξακολουθούν να αποτελούν αρμοδιότητα των κρατών μελών, στο κατάλληλο επίπεδο και σύμφωνα με τις εθνικές, περιφερειακές και/ή τοπικές συνθήκες, και, ως εκ τούτου, ανταποκρίνονται στην αρχή της αναλογικότητας.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν έχει επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

5. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

μ/δ

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 165 και 166,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου[3] είναι ουσιαστικής σημασίας για την επίτευξη ορισμένων βασικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»[4]. Αφορά τόσο τον στόχο της «έξυπνης ανάπτυξης» με τη βελτίωση των επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και τον στόχο της «ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς» με την αντιμετώπιση ενός από τους κυριότερους παράγοντες κινδύνου για ανεργία και φτώχεια. Επομένως, η στρατηγική «Ευρώπη 2020» περιλαμβάνει τον βασικό στόχο για μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κάτω από το 10% έως το 2020, από το 14,4% το 2009. Τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει να καθορίσουν εθνικούς στόχους, λαμβάνοντας υπόψη το αντίστοιχο τους σημείο εκκίνησης καθώς και τις εθνικές συνθήκες.

(2) Οι ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» καλούν τα κράτη μέλη να καταβάλουν κάθε αναγκαία προσπάθεια για την πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου[5].

(3) Η εμβληματική πρωτοβουλία «Μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού»[6] διαμορφώνει το πλαίσιο δράσης για τη διασφάλιση της κοινωνικής και της εδαφικής συνοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στη διακοπή του κύκλου της μειονεξίας και την επιτάχυνση της προληπτικής δράσης. Απευθύνεται στο βασικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξοδο τουλάχιστον 20 εκατομμυρίων από των από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά την επόμενη δεκαετία.

(4) Στόχος της πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση», μιας εμβληματικής πρωτοβουλίας της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι «να ενισχυθούν οι επιδόσεις και η

---

3 Ο όρος «πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου» περιλαμβάνει κάθε μορφή εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης πριν από την ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή της αντίστοιχης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

4 COM(2010)2020

5 ΕΕ L 308 της 24.11.2010, σ.50.

6 COM(2010) 0758.

ελκυστικότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης σε διεθνές επίπεδο και να βελτιωθεί η συνολική ποιότητα σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ΕΕ, συνδυάζοντας αριστεία και ισότητα μέσα από την προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών και των εκπαιδευομένων και τη βελτίωση της κατάστασης των νέων στον τομέα της απασχόλησης»[7].

(5) Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου 2003 με τα οποία εγκρίθηκε το πρόγραμμα εργασίας «εκπαίδευση και κατάρτιση 2010»[8] προέβλεπαν τη μείωση του ποσοστού όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο κάτω από το 10% έως το 2010, συμπεριλαμβάνοντας στην κατηγορία αυτή τα άτομα ηλικίας 18-24 ετών που διαθέτουν μόνον κατώτατη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης και δεν συμμετέχουν πλέον στην εκπαίδευσή ή την κατάρτιση. Ο στόχος αυτός δεν επιτεύχθηκε. Ένας στους επτά νέους εγκαταλείπει σήμερα την εκπαίδευση και την κατάρτιση προτού ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

(6) Οι λόγω για την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα καθώς και εντός των περιφερειών.. Οι πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου πρέπει να προσαρμοστούν στην ειδική κατάσταση που επικρατεί σε μια περιφέρεια ή χώρα· δεν υπάρχει μία μοναδική λύση για όλα τα κράτη μέλη.

(7) Παρά τις διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των χωρών και των περιφερειών, υπάρχουν αδιάσειστα στοιχεία σε όλα τα κράτη μέλη που δείχνουν ότι οι λιγότερο ευνοημένες και ευπαθείς ομάδες είναι αυτές που πλήττονται περισσότερο. Επίσης, οι νέοι με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου οδηγεί σε κοινωνική μειονεξία και διαιωνίζει τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.

(8) Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την εκπαίδευση παιδιών μεταναστών[9] επισημαίνεται ότι, ενώ μεγάλος αριθμός παιδιών μεταναστών ακολουθούν επιτυχή πορεία στην εκπαίδευση, κατά κανόνα, οι μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών έχουν περισσότερες πιθανότητες να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο Το μέσο ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην ΕΕ, στην περίπτωση των μεταναστών, είναι διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό των αυτοχθόνων. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου είναι ακόμα υψηλότερη στον πληθυσμό των Ρόμα.

(9) Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2008, σχετικά με τη μάθηση των ενηλίκων[10], αναγνωρίζουν τον ρόλο που έχει η μάθηση των ενηλίκων στην αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου καθώς παρέχει μια δεύτερη ευκαιρία στους ενήλικες χωρίς τίτλο σπουδών, δίνοντας έμφαση κυρίως στις βασικές δεξιότητες, στις δεξιότητες ΤΠ και στην εκμάθηση γλωσσών.

---

7 «Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» COM(2010) 2020.

8 Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 5ης και 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με Επίπεδα Αναφοράς Μέσων Ευρωπαϊκών Επιδόσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (Benchmarks) (έγγρ. 8981/03).

9 ΕΕ C 301 της 11.12.2009, σ. 5.

10 ΕΕ C 140 της 6.6.2008, σ. 10.

(10) Το ψήφισμα του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2007, με τίτλο «Νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας»[11] επεσήμανε την ανάγκη να αυξηθούν τα γενικά επίπεδα δεξιοτήτων και να δοθεί προτεραιότητα στην εκπαίδευση και την κατάρτιση όσων αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο οικονομικού και κοινωνικού αποκλεισμού και, ιδιαίτερα, των ατόμων που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο. Επισημάνθηκε η ανάγκη να δοθούν επαγγελματική καθοδήγηση και ατομικά προγράμματα κατάρτισης σε όσους αναζητούν εργασία και να αναπτυχθεί η επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται μέσω της επίσημης, της ανεπίσημης και της άτυπης μάθησης.

(11) Το Συμβούλιο συμφώνησε, τον Μάιο του 2010, στα συμπεράσματά του σχετικά με την κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης[12] ότι η επιτυχής πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου απαιτεί να αναπτυχθούν γνώσεις σχετικά με τις ομάδες που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο καθώς και συστημάτων για τον έγκαιρο εντοπισμό των ατόμων αυτών, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να εφαρμοστούν ολοκληρωμένες και διατομεακές στρατηγικές, οι οποίες περιλαμβάνουν φάσμα σχολικών και συστημένων πολιτικών οι οποίες στοχεύουν στους διαφόρους παράγοντες που οδηγούν στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.

(12) Απαιτείται χρόνος για να αποδώσουν καρπούς οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Για να επιτευχθεί η μείωση των ποσοστών της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου μέσα στην επόμενη δεκαετία και να επιτευχθεί ο στόχος της «Ευρώπης 2020», πρέπει να εφαρμοστούν το συντομότερο δυνατόν ολοκληρωμένες και διατομεακές στρατηγικές.

(13) Ένα κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο για ολοκληρωμένες προσεγγίσεις που αποσκοπούν στην μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αναθεωρήσουν τις υπάρχουσες πολιτικές, να αναπτύξουν τα δικά τους εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και να προβούν σε καινοτομίες και να αναπτύξουν νέες στρατηγικές που θα έχουν μεγάλο αντίκτυπο και μια καλή σχέση κόστους-οφέλους. Μπορεί επίσης να αποτελέσει τη βάση για συνεργασία μέσω της ανοιχτής μεθόδου συνεργασίας και εστιακό σημείο για τη χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΕΕ,

ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

να χρησιμοποιήσουν το πλαίσιο που παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας σύστασης με σκοπό:

1. να εντοπίσουν τους βασικούς παράγοντες που οδηγούν στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και να παρακολουθούν τα χαρακτηριστικά του φαινομένου σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο ως προϋπόθεση για τη χάραξη στοχοθετημένων και αποτελεσματικών τεκμηριωμένων πολιτικών.

2. να εγκρίνουν πριν από το τέλος του 2012 ολοκληρωμένες στρατηγικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και να μεριμνήσουν για την εφαρμογή τους, σύμφωνα με τους εθνικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»· οι στρατηγικές αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης.

---

[11] ΕΕ C 290 της 4.12.2007, σ. 1.
[12] ΕΕ C 135 της 26.5.2010, σ. 2.

3. να διασφαλίσουν ότι οι εν λόγω στρατηγικές περιλαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τις ομάδες που αντιμετωπίζουν κίνδυνο να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο στα κράτη μέλη, όπως τα παιδιά από μη ευνοημένο από κοινωνικοοικονομική άποψη περιβάλλον, παιδιά μεταναστών ή τσιγγάνων Ρομά ή παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

4. Να διασφαλίσουν ότι οι εν λόγω στρατηγικές καλύπτουν τόσο την γενική και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση όσο και τις προκλήσεις που αφορούν ειδικά κάθε τομέα.

5. δεδομένου ότι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου αποτελεί πολυσύνθετο φαινόμενο που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την εκπαίδευση και την κατάρτιση, να ενσωματώσουν μέτρα που να συμβάλουν στη μείωση των ποσοστών της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε όλες τις σχετικές πολιτικές που απευθύνονται στα παιδιά και στους νέους και να συντονίσουν τις δραστηριότητες μεταξύ των διαφόρων τομέων πολιτικής και των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών για να βοηθήσουν τα άτομα που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο, καθώς και όσους έχουν ήδη εγκαταλείψει το σχολείο.

ΚΑΛΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. να υποστηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών παρακολουθώντας τις εξελίξεις στα κράτη μέλη για να προσδιορίσει τις τάσεις.

2. να υποστηρίξει την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών και την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και να διευκολύνει την αλληλοδιδαχή των κρατών μελών όσον αφορά τα μέτρα για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των παιδιών από ομάδες που εμφανίζουν κίνδυνο να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

3. να συμπεριλάβει μέτρα για την υποστήριξη της μείωσης των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε όλες τις σχετικές ενέργειες της ΕΕ που απευθύνονται σε παιδιά και σε νέους ενήλικές.

4. να υποστηρίξει την ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου με τη δρομολόγηση συγκριτικών μελετών και ερευνών.

5. να διασφαλιστεί ότι, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, το πρόγραμμα διά βίου μάθησης της ΕΕ και τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και το πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία υποστηρίζουν και βοηθούν την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών.

6. να υποβάλει σε τακτά διαστήματα εκθέσεις προόδου σχετικά με την επίτευξη του στόχου της Ευρώπης 2020 όσον αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη μέσω της ετήσιας έρευνας για την ανάπτυξη καθώς και σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών στο πλαίσιο της υποβολής εκθέσεων σχετικά με το στρατηγικό πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΤ 2020), για πρώτη φορά στο πλαίσιο της κοινής έκθεσης προόδου του 2015.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ένα πλαίσιο για ολοκληρωμένες πολιτικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου

Οι στρατηγικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου πρέπει να βασίζονται σε μια ανάλυση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο των συνθηκών που οδηγούν στο φαινόμενο, καθώς τα μέσα ποσοστά συχνά κρύβουν τις μεγάλες διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων περιφερειών ή χωρών. Τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο αποτελούν μια ετερογενή ομάδα και οι προσωπικοί λόγοι για την εγκατάλειψη της εκπαίδευσης διαφέρουν σημαντικά Το οικογενειακό περιβάλλον και οι ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες όπως η έλξη που ασκεί η αγορά εργασίας αποτελούν σημαντικούς παράγοντες. Ο αντίκτυπός τους επηρεάζεται από τη δομή του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, από τις διαθέσιμες μαθησιακές ευκαιρίες και από το μαθησιακό περιβάλλον. Ο συντονισμός των πολιτικών που αφορούν την ευημερία των παιδιών και των νέων, την κοινωνική ασφάλεια, την απασχόληση των νέων και τις μελλοντικές προοπτικές σταδιοδρομίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

1. ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου οφείλεται σε πολυσύνθετες και ποικίλες αιτίες, αλλά συχνά συνδέεται με την κοινωνικοοικονομική μειονεξία, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, την αποξένωση από την εκπαίδευση και την κατάρτιση ή τις χαμηλές επιδόσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, στην έλξη που ασκεί η αγορά εργασίας και/ή σε ένα συνδυασμό κοινωνικών, συναισθηματικών και εκπαιδευτικών προβλημάτων που μπορούν να οδηγήσουν τα άτομα να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση.

Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το είδος της εκπαίδευσης στην οποία συμμετέχουν οι μαθητές. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη γενική εκπαίδευση συχνά περνούν στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Για το λόγο αυτό, τα επαγγελματικά σχολεία φέρουν μεγάλη ευθύνη και αντιμετωπίζουν μεγάλη πρόκληση για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Οι τεκμηριωμένες πολιτικές απαιτούν να δίνεται ειδική προσοχή στις επιδόσεις ανά κλάδο εκπαίδευσης ή κατάρτισης,.

Για την κατάρτιση τεκμηριωμένων και αποδοτικών από άποψη κόστους πολιτικών για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου απαιτείται να συγκεντρώνονται και να διατηρούνται στοιχεία σχετικά με το φαινόμενο. Αυτό αναμένεται να επιτρέψει την ανάλυση σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, σχετικά με τη μετάβαση από το ένα εκπαιδευτικό επίπεδο στο άλλο, καθώς και σχετικά με την αδικαιολόγητη απουσία από το σχολείο και την μη φοίτηση.

- Η συλλογή στοιχείων θα μπορούσε να επιτρέψει τν ανάλυση των βασικών αιτιών στις οποίες οφείλεται η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου για διάφορες ομάδες μαθητών, σχολείων, ειδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ιδρυμάτων κατάρτισης, δήμων ή περιοχών.

- Ο συνδυασμός των στοιχείων σχετικά με την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και των κοινωνικοοικονομικών στοιχείων μπορεί να βοηθήσει στη στοχοθέτηση των μέτρων και των πολιτικών. Η συγκέντρωση και η ανάλυση των πληροφοριών σχετικά με τους λόγους

που ωθούν να άτομα να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο, καθώς και σχετικά με τις προοπτικές απασχόλησης και σταδιοδρομίας τους μπορούν επίσης να συμβάλουν στην στοχοθέτηση των μέτρων και των πολιτικών.

- Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των υφιστάμενων μέτρων πολιτικής που αποσκοπούν στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου αποτελεί σημαντική βάση για τη βελτίωση των στρατηγικών και των προγραμμάτων για την αύξηση των ευκαιριών των μαθητών για επιτυχία στο σχολείο.

2. ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι ολοκληρωμένες στρατηγικές περιλαμβάνουν ένα μείγμα πολιτικών, συντονισμό των διαφόρων τομέων πολιτικής και την ενσωμάτωση μέτρων για την υποστήριξη της μείωσης της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε όλες τις σχετικές πολιτικές που απευθύνονται στα παιδιά και στους νέους. Πρόκειται κυρίως για την κοινωνική πολιτική και τις πολιτικές που την υποστηρίζουν, όπως πολιτικές για την απασχόληση, τη νεολαία και την ένταξη. Εξίσου σημαντικός είναι ο οριζόντιος συντονισμός μεταξύ των διαφόρων συντελεστών και ο κάθετος συντονισμός μεταξύ των διαφόρων επιπέδων κυβέρνησης. Οι στρατηγικές για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου πρέπει να περιλαμβάνουν στοιχεία πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης. Τα κράτη μέλη πρέπει να επιλέξουν τις λεπτομερείς συνιστώσες των στρατηγικών τους με βάση τις δικές τους συνθήκες και πλαίσια.

2.1 Οι **πολιτικές πρόληψης** αποσκοπούν να μειώσουν τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου πριν αρχίσουν τα προβλήματα. Τα μέτρα αυτά βελτιστοποιούν την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης για να υποστηρίζουν καλύτερα τα μαθησιακά αποτελέσματα και να άρουν τα εμπόδια στην εκπαιδευτική επιτυχία.

Σκοπός των πολιτικών αυτών είναι να θέσουν νωρίς στερεά θεμέλια ώστε τα παιδιά να αναπτύξουν το μαθησιακό δυναμικό τους και να ενσωματωθούν καλά στο σχολείο.

(1) Η παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και φροντίδας στην πρώιμη παιδική ηλικία είναι επωφελής για όλα τα παιδιά και έχει ιδιαίτερη σημασία για τα παιδιά που προέρχονται από μη ευνοημένα περιβάλλοντα, όπως παιδιά μεταναστών ή Ρομά. Ενισχύει την φυσική ευεξία, την κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη, τις γλωσσικές και τις βασικές γνωστικές δεξιότητες. Η παρεχόμενη εκπαίδευση και φροντίδα πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας, προσιτή από οικονομική άποψη, επαρκώς στελεχωμένη και προσβάσιμη για τις οικογένειες που προέρχονται από λιγότερο ευνοημένα στρώματα.

Οι πολιτικές αυτές αφορούν την οργάνωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, τους πόρους που διατίθενται στα σχολεία, τη διαθεσιμότητα, την διαπερατότητα και την ευελιξία των ατομικών μαθησιακών επιλογών. Αντιμετωπίζουν επίσης τις διαφορές μεταξύ των φύλων, την υποστήριξη των παιδιών από λιγότερο ευνοημένα στρώματα ή με διαφορετική μητρική γλώσσα.

(1) Η αύξηση της εκπαιδευτικής προσφοράς με την παράταση της διάρκειας της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ή με τη παροχή εγγυήσεων εκπαίδευσης και κατάρτισης πέρα της ηλικίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά των νέων και των οικογένειών τους και να οδηγήσει σε υψηλότερα ποσοστά απόκτησης τίτλων ανώτατης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

(2) Η εφαρμογή ενεργητικών πολιτικής για την εξάλειψη των διαχωρισμών και η παροχή πρόσθετης υποστήριξης στα σχολεία που βρίσκονται σε μειονεκτούσες περιοχές ή έχουν μεγάλο αριθμό μαθητών από λιγότερο ευνοημένα κοινωνικοοικονομικά στρώματα τους βοηθούν να βελτιώσουν την κοινωνική του σύνθεσή και την εκπαιδευτική τους προσφορά, αναβαθμίζοντας τις εκπαιδευτικές επιδόσεις των μαθητών από λιγότερο ευνοημένα κοινωνικοοικονομικά στρώματα και μειώνοντας τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

(3) Η υποστήριξη των παιδιών με διαφορετική μητρική γλώσσα για τη βελτίωση της ικανότητάς τους να χρησιμοποιούν τη γλώσσα διδασκαλίας και η υποστήριξη των δασκάλων για να διδάσκουν παιδιά με διαφορετικά επίπεδα γλωσσικών γνώσεων βελτιώνουν τις εκπαιδευτικές επιδόσεις των παιδιών από οικογένειες μεταναστών και μειώνουν τον κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

(4) Η αύξηση της ευελιξίας και της διαπερατότητας των εκπαιδευτικών οδών (π.χ. με την προσφορά ανεξάρτητων ενοτήτων μαθημάτων ή την εναλλαγή σχολείου και εργασίας) ενισχύει τους μαθητές με χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις και μπορεί να τους παροτρύνει να παραμείνουν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες και στις ικανότητές τους. Με τον τρόπο αυτό, αντιμετωπίζονται επίσης και οι ειδικές αιτίες πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου που συνδέονται με το φύλο, όπως η πρόωρη ένταξη στην αγορά εργασίας ή η εγκυμοσύνη στην εφηβική ηλικία.

(5) Η ενίσχυση των οδών επαγγελματικής κατάρτισης και η αύξηση της ελκυστικότητας και της ευελιξίας τους προσφέρει στους μαθητές που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να εγκαταλείψουν το σχολείο αξιόπιστες εναλλακτικές λύσεις. Η παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που ενσωματώνεται σωστά στα γενικότερα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης προσφέρει εναλλακτικές οδούς για πρόσβαση στην ανώτατη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

2.2 Οι **πολιτικές παρέμβασης** αποσκοπούν να αποτρέψουν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στο επίπεδο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, με την αντίδραση στα έγκαιρα προειδοποιητικά σημάδια και με την παροχή στοχοθετημένης υποστήριξης στους μαθητές ή σε ομάδες μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείου. Οι πολιτικές αυτές απευθύνονται σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, από τη νηπιακή εκπαίδευση και φροντίδα έως την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Στο επίπεδο των σχολικών ιδρυμάτων ή των ιδρυμάτων κατάρτισης, οι στρατηγικές κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου ενσωματώνονται σε μια γενικότερη πολιτική για την ανάπτυξη του σχολείου. Σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένα θετικό μαθησιακό περιβάλλον, να ενισχυθεί η παιδαγωγική ποιότητα και καινοτομία, να αναβαθμιστούν οι ικανότητες του διδακτικού προσωπικού να χειρίζεται την κοινωνική και πολιτιστική ποικιλομορφία και να αναπτυχτούν προσεγγίσεις για την καταπολέμηση της βίας και του εκφοβισμού.

(1) Η μετατροπή των σχολείων σε μαθησιακές κοινότητες που βασίζονται σε ένα κοινό όραμα για την ανάπτυξη του σχολείου που θα συμμερίζονται όλα τα μέρη, που αξιοποιούν την πείρα και τις γνώσεις όλων και προσφέρουν έναν ανοιχτόμυαλο, άνετο χώρο που αποτελεί πηγή έμπνευσης για μάθηση ώστε να ενθαρρυνθούν οι νέοι να

παραμείνουν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και να σημειώσουν επιτυχία ως μαθητές.

(2) Η ανάπτυξη συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για τους μαθητές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο μπορεί να βοηθήσει στην λήψη αποτελεσματικών μέτρων πριν εκδηλωθούν τα προβλήματα, πριν οι μαθητές αρχίσουν να αποξενώνονται από το σχολείο, να απέχουν αδικαιολόγητα από τα μαθήματα ή να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση.

(3) Η βελτίωση της συμμετοχής των γονέων, η ενίσχυση της συνεργασίας τους με το σχολείο και η δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ σχολείων και γονέων ενθαρρύνουν την υποστήριξη της οικογένειας για επιτυχημένη εκπαίδευση και κατάρτιση. Αυτό μπορεί να διευκολυνθεί από διαμεσολαβητές από την τοπική κοινωνία που είναι ικανοί να υποστηρίξουν την επικοινωνία και να μειώσουν τη δυσπιστία.

(4) Η διασύνδεση με εξωσχολικούς παράγοντες όπως οι υπηρεσίες της τοπικής κοινότητας, οι οργανώσεις μεταναστών ή μειονοτικών κοινοτήτων, οι αθλητικοί ή πολιτιστικοί σύλλογοι, οι οργανώσεις των εργοδοτών και της κοινωνίας των πολιτών επιτρέπει την εξεύρεση ολιστικών λύσεων που βοηθούν τους μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο και διευκολύνει την πρόσβαση στην εξωτερική υποστήριξη π.χ. από ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και διοργανωτές δραστηριοτήτων για νέους, πολιτιστικές και κοινοτικές υπηρεσίες.

(5) Η υποστήριξη και η ενδυνάμωση των διδασκάλων στο έργο τους όσον αφορά τους μαθητές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχία των μέτρων σε σχολικό επίπεδο Η στοχοθετημένη κατάρτιση των διδασκάλων τους βοηθάει να αντιμετωπίζουν τη διαφορετικότητα εντός της σχολικής αίθουσας, να στηρίζουν τους μαθητές από λιγότερο ευνοημένα κοινωνικά στρώματα και να επιλύουν δύσκολες καταστάσεις διδασκαλίας.

(6) Οι δραστηριότητες πέρα του σχολικού προγράμματα μετά και έξω από το σχολείου καθώς και καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες μπορούν να αυξήσουν την αυτοεκτίμηση των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν την εκπαίδευση και να ενισχύσουν την αντοχή τους έναντι των μαθησιακών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν.

Οι πολιτικές παρέμβασης σε **ατομικό επίπεδο** αποσκοπούν να διασφαλίσουν ένα σύνολο μηχανισμών υποστήριξης για μεμονωμένους μαθητές που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο, οι οποίοι μπορεί να προσαρμόζονται ειδικά στις ανάγκες τους. Οι πολιτικές αυτές επικεντρώνονται τόσο στην προσωπική ανάπτυξη με σκοπό την ενίσχυση της αντοχής των μαθητών που κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο και στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων δυσκολιών, οι οποίες μπορεί να είναι κοινωνικές, γνωστικές ή συναισθηματικές.

(1) Η καθοδήγηση βοηθάει τους μεμονωμένους μαθητές να υπερπηδήσουν συγκεκριμένες ακαδημαϊκές, κοινωνικές ή προσωπικές δυσκολίες. Οι μαθητές, είτε σε ατομικό επίπεδο (ατομική καθοδήγηση) ή σε μικρές ομάδες (συλλογική διδασκαλία), λαμβάνουν στοχοθετημένη στήριξη, η οποία παρέχεται συχνά από το εκπαιδευτικό προσωπικό ή από μέλη της κοινότητας.

(2) Η ενίσχυση των προσεγγίσεων εξατομικευμένης μάθησης και η παροχή μαθησιακής στήριξης σε μαθητές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου τους βοηθά να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της επίσημης εκπαίδευσης και να υπερπηδήσουν τα εμπόδια που δημιουργεί το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

(3) Η ενίσχυση της καθοδήγησης και παροχής συμβουλών υποστηρίζει επιλογές σταδιοδρομίας των σπουδαστών και τη μετακίνηση εντός της εκπαίδευσης ή τη μετάβαση από εκπαίδευση σε απασχόληση, Περιορίζει την λήψη ακατάλληλων αποφάσεων που βασίζονται σε ψευδείς προσδοκίες ή ανεπαρκείς πληροφορίες. Βοηθάει τους νέους να κάνουν επιλογές οι οποίες ανταποκρίνονται στις φιλοδοξίες τους, στα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και ταλέντα.

(4) Τα μέτρα οικονομικής υποστήριξης, όπως επιδόματα σπουδών, συμβάλλουν στο να αντιμετωπιστεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου που οφείλεται σε οικονομικούς λόγους. Τέτοιου είδους υποστήριξη μπορεί να εξαρτάται από την τακτική φοίτηση ή μπορεί να συνδέεται με τα κοινωνικά επιδόματα των οικογενειών.

2.3 Η **αντιστάθμιση** αποσκοπεί να βοηθήσει όσους εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο, προσφέροντας δυνατότητες για επανένταξη στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και την απόκτηση των τίτλων που δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν.

(1) Επιτυχημένα προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας παρέχουν μαθησιακά περιβάλλοντα που ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες όσων έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο, αναγνωρίζουν την προηγούμενη μαθησιακή τους πορεία και υποστηρίζουν την ευημερία τους Τα προγράμματα αυτά διαφέρουν μεταξύ των σχολείων τόσο στις οργανωτικές όσο και στις παιδαγωγικές προσεγγίσεις και χαρακτηρίζονται συχνά από μικρές μαθησιακές ομάδες, εξατομικευμένη και καινοτομική μάθηση και ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές. Τα προγράμματα αυτά πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμα και να παρέχονται δωρεάν.

(2) Είναι σημαντικό να παρέχονται διάφορες οδοί για την επιστροφή στο κύριο σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Μαθήματα για τη διευκόλυνση της μετάβασης μπορούν να συμβάλουν στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της προηγούμενης σχολικής αποτυχίας και της επανένταξης στο κύριο σύστημα εκπαίδευσης.

(3) Η αναγνώριση και η επικύρωση της προηγούμενης μάθησης, συμπεριλαμβανομένων των ικανοτήτων που αποκτήθηκαν σε μη τυπική ή ανεπίσημη μάθηση, βελτιώνει την εμπιστοσύνη και την αυτοεκτίμηση των μαθητών και διευκολύνει την επανένταξη στο σχολείο. Μπορεί να τους παροτρύνει να συνεχίσουν την εκπαίδευση και κατάρτιση, τους βοηθάει να εντοπίσουν τα ταλέντα τους και να κάνουν καλύτερες επιλογές σταδιοδρομίας.

(4) Η στοχοθετημένη ατομική υποστήριξη περιλαμβάνει την κοινωνική, χρηματική, εκπαιδευτική και ψυχολογική υποστήριξη των νέων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους νέους που βρίσκονται σε κατάσταση σοβαρής κοινωνικής ή συναισθηματικής δυσχέρειας η οποία δεν τους επιτρέπει να παραμείνουν στην εκπαίδευση ή την κατάρτιση